

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klas IV-VIII

1.Cele oceniania przedmiotowego

Ocenianie ma na celu:

- obserwowanie postępów ucznia;
- diagnozowanie postępów ucznia;
- różnicowanie wymagań;
- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz jego postępach w zakresie języka polskiego;
- udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce;
- dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia;
- umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

2. Elementy wiedzy przedmiotowej, wchodzące w zakres nauczania, podlegające ocenie

Na języku polskim kształcone są trzy zasadnicze umiejętności. Należą do nich:

- *odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji*, czyli rozwijanie uważnego słuchania, czytania głośnego i cichego, rozumienia znaczeń dosłownych i prostych znaczeń przenośnych, zdobywanie świadomości języka jako wartościowego i wielofunkcyjnego narzędzia komunikacji, poznawanie dzieł sztuki, uczenie się rozpoznawania różnych tekstów kultury
- *analiza i interpretacja tekstów kultury*, czyli rozpoznawanie tekstów kultury, rozpoznawanie ich konwencji gatunkowych, uczenie się odbierania ich świadomie i refleksyjnie, rozwijanie zainteresowania różnymi dziedzinami kultury, kształtowanie hierarchii wartości, wrażliwości, własnej tożsamości i postawy patriotycznej
- *tworzenie wypowiedzi*, czyli rozwijanie umiejętności wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami kultury z dbałością o ich poprawność i formę dostosowaną do celu i odbiorcy wypowiedzi.

3.Wymagania edukacyjne na odpowiednie stopnie

Ocena dostateczna oznacza, że uczeń zna terminy literackie, gramatyczne, zasady ortograficzne (przewidziane dla danej klasy – patrz program) i próbuje je stosować. Jego wypowiedzi są krótkie, ale logiczne. Samodzielnie wykonuje typowe polecenia oraz stosuje wyuczone schematy, czyta ze zrozumieniem i wykorzystuje informacje z tekstu. Pisze na temat, popełniając nieliczne błędy.

Ocena dopuszczająca oznacza, że uczeń rozumie proste polecenia i łatwe teksty. Zna niektóre terminy i pojęcia, tylko częściowo zasady ortograficzne, ale ich nie stosuje. Odpowiada mało logicznie, fragmentarycznie, często używając języka potocznego. Jego prace samodzielne są

ubogie słownikowe, zawierają dużo błędów. Ciągłe oczekuje pomocy nauczyciela, w dalszej edukacji może mieć problemy.

Ocena niedostateczna oznacza, że uczeń nie czyta ze zrozumieniem, zna tylko niektóre terminy, ale ich nie rozumie, często nie przygotowuje się do zajęć i nie uzupełnia zaległości, ma liczne braki w zeszycie. Jego prace samodzielne nie zawsze są zgodne z poleceniem, mało rozwinięte, niezgodne z formą, zawierają dużo błędów.

Ocena dobra oznacza, że uczeń spełnia kryteria na ocenę dostateczną, czyta ze zrozumieniem trudniejsze teksty, dobrze rozumie różne pojęcia i potrafi spójnie i logicznie zaprezentować swoją wiedzę. Prace samodzielne są wystarczająco rozwinięte i zawierają nieliczne błędy.

Ocena bardzo dobra oznacza, że uczeń formułuje wnioski i umiejętnie posługuje się zdobytą wiedzą. Z własnej inicjatywy podejmuje się wykonywania nietypowych zadań. W czytanych tekstach odnajduje przenośne i ukryte znaczenie informacji, pisze starannie poprawnie pod każdym względem, sporadycznie popełniając błędy.

Ocenia celująca oznacza, że uczeń rozwiązuje twórczo problemy, w oryginalny sposób przedstawia plan swojego działania, redaguje prace pisemnie i wypowiada się, używając bogatego języka. Z własnej inicjatywy bada nowe sytuacje, wykonuje prace dodatkowe, sięga po wiedzę do różnego rodzaju źródeł. Reprezentuje klasę lub szkołę w akademiach, konkursach lub innych imprezach oraz spełnia wszystkie warunki na ocenę bardzo dobrą.

4. Szczegółowe wymagania czyli umiejętności na poszczególne oceny znajdują się w planach wynikowych.

5. Obszary aktywności uczniowskiej i sposoby ich oceniania:

Z języka polskiego ocenie podlegają następujące obszary aktywności:

1. Odpowiedzi ustne (opowiadania twórcze i odtwórcze, czytanie – głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa oraz ciche ze zrozumieniem, znajomość zasad ortograficznych i wybranych zagadnień z nauki o języku, znajomość lektur szkolnych, recytacje i inne wypowiedzi) – minimum 2 w półroczu;
2. Prace pisemne (redagowanie określonych form wypowiedzi, polecenia związane z tekstami z podręcznika i lekturami, ćwiczenia ortograficzno-gramatyczne) – minimum 2. **W przypadku wypracowania ściągniętego z Internetu, przepisanego w całości lub w większości z innej pracy, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.**
3. Estetyka zeszytu przedmiotowego obejmuje:
 - przede wszystkim zawartość pełnych notatek z lekcji, kart pracy, zapisywanie tematów lekcji
 - czytelność i estetykę zapisu
 - błędy
 - sposób prowadzenia (podkreślanie, oddzielanie kolejnych lekcji, czytelność, pisanie wyrażeń: lekcja, temat; pisanie dat, respektowanie marginesów)
 - czystość zeszytu (także okładki) i jego ogólny wygląd estetyczny.

Zeszyt przedmiotowy będzie oceniany minimum 1 raz w półroczu (obszar obowiązkowy w klasach IV-V, w klasach VI – VIII to obszar dodatkowy).

4. Samodzielne zadania, np. karty pracy, praca z tekstem literackim – przynajmniej raz w półroczu;
5. Prace grupowe (właściwa współpraca, wykonywanie zadań, ich prezentacja) – przynajmniej raz w półroczu. Uwaga! Może nie być oceny, jeżeli uczeń był nieobecny.
6. Testy ze znajomości lektury, sprawdzające rozumienie czytanego tekstu, sprawdzające rozumienie zagadnień z nauki o języku – przynajmniej 2 w półroczu;
7. Kartkówki -2-3 w półroczu;
8. Sprawdziany, wypracowania klasowe, dyktanda – wg rozkładu;
9. Diagnozy, sprawdziany dyrektorskie i sprawdziany treningowe (przygotowujące do sprawdzianu zewnętrznego) – wg planu ZPD;
10. Praca na lekcji (aktywność i zaangażowanie w tok lekcji, przygotowanie do lekcji) – przynajmniej raz w półroczu.

Dodatkowe (nadobowiązkowe):

1. Prace domowe, które mają na celu wyćwiczenie i utrwalenie poznanych na lekcji umiejętności. Obszar ten jest przez nauczyciela sprawdzany, uczeń otrzymuje informację zwrotną na temat wykonanej pracy, ale nie jest ona wyrażona stopniem. Systematyczność, dokładność i samodzielność wykonanych z tego obszaru prac może mieć jednak wpływ na ocenę końcową;
2. Projekty (prace indywidualne lub grupowe);
3. Udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych;
4. Udział w akademiach szkolnych lub środowiskowych.

Przy ocenianiu uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową lub innymi deficytami nauczyciel uwzględnia indywidualne wytyczne zawarte w opiniach poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Uczeń może poprawić ocenę ze sprawdzianu, dyktanda i kartkówki z zasad pisowni w wyznaczonym przez nauczyciela terminie. Traci możliwość poprawy, jeśli otrzymał ocenę pozytywną, a jest nieobecny w szkole (absencja jednodniowa).

Poszczególne formy aktywności są punktowane według kryteriów zarysowanych w programach nauczania (pisemne formy wypowiedzi obowiązujące na egzaminie ósmoklasisty - w klasie VII i VIII według kryteriów egzaminacyjnych), a sprawdziany, kartkówki, testy - oceniane według progów procentowych ogólnie przyjętych w szkole:

100% - cel
99%- 90% - bdb
89%- 75%- db
74%-55%- dst
54% -40% – dop
39%- 0%- ndst

Prace dodatkowe (udział w konkursach, akademiach, niektóre projekty, zeszyt przedmiotowy w klasach VI-VIII) również podlegają ocenie w skali 4-6. Niższe oceny nie są wstawiane do dziennika i nie są brane pod uwagę.

Sprawdziany, wypracowania klasowe, dyktanda, kartkówki, testy nie są oddawane uczniom do domu, ale dokładnie omawiane na zajęciach , dopuszcza się też fotografowanie prac.

Rodzice mogą je obejrzeć podczas dni otwartych, zebrań, po wcześniejszym ustaleniu z nauczycielem.

6.Sposoby przeliczania ocen bieżących na oceny klasyfikacyjne

Ocena półroczna i roczna ustalana jest przez nauczyciela po wyliczeniu średniej ważonej do dwóch miejsc po przecinku według przyjętych wag:

Ocena z wagą x1:

- praca na lekcji (krótkie, proste ćwiczenia);
- praca w grupach;
- praca dodatkowa;
- sprawdziany dyrektorskie, sprawdziany treningowe, diagnozy;
- udział w akademiach i konkursach;
- aktywność na lekcji;
- projekt.

Ocena z wagą x2:

- sprawdziany/testy z lektur i gramatyczne;
- kartkówki;
- odpowiedzi ustne;
- recytacje;
- problemowe karty pracy, problemowe i twórcze zadania wykonywane na lekcji; prace z tekstem literackim, zadania samodzielne.
- czytanie nowego tekstu;
- czytanie wyćwiczone;
- zeszyt (kl. IV-V); w klasach VI – VIII to obszar dodatkowy.

Ocena z wagą x3:

- prace klasowe; sprawdziany kontrolne po poszczególnych rozdziałach;
- dyktanda;
- wypracowania (opis, opowiadanie, charakterystyka, rozprawka, przemówienie itp.)

Uczniowie z aktualnym orzeczeniem PPP są oceniani indywidualnie, zgodnie ze wskazówkami zawartymi w dokumencie Poradni.

Uwaga! Należy pamiętać, że średnia ważona ma tylko wspomagać nauczyciela w ustalaniu ocen – śródrocznej i rocznej.

Wagi na poszczególne oceny:

- dopuszczająca- powyżej 1,90
- dostateczna – powyżej 2,80
- dobra – powyżej 3,80
- bardzo dobra – od 4,75
- celująca – od 5,60

Uczeń chcący uzyskać ocenę roczną wyższą niż ustali nauczyciel, musi przystąpić do poprawy. Jej przebieg określa WO. Warunkiem przystąpienia do poprawy jest uzyskanie ze średniej ważonej obliczonej na dzień proponowania oceny wyniku:

- poprawa na ocenę dostateczną -2,5
- poprawa na ocenę dobrą – 3,5
- poprawa na ocenę bardzo dobrą- 4,5
- poprawa na ocenę celującą – 5,5

Wymagania związane z wysokością średniej ważonej nie dotyczą poprawy oceny niedostatecznej.

Uwaga!

Warunkiem koniecznym do ustalenia oceny klasyfikacyjnej (śródrocznej i rocznej) jest przystąpienie do wszystkich prac kontrolnych (kartkówki, sprawdziany, dyktanda itp.) oraz oddanie prac zleconych przez nauczyciela. Uzasadnieniem odstępstwa jest szczególna sytuacja rodzinna lub zdrowotna.

7.Zasady oceniania dyktand

1.Celujący – 0 błędów ortograficznych, dopuszczalny 1 błąd interpunkcyjny, praca estetyczna, bez skreśleń.

2. Bardzo dobry – 1 błąd ortograficzny I kategorii lub 2-3 błędy drugorzędne

3.Dobry- 2 błędy ortograficzne podstawowe lub 4-5 błędów drugorzędnych

4.Dostateczny- 3 błędy ortograficzne zasadnicze lub 5-6 błędów II kategorii

5.Dopuszczający- 4 błędy ortograficzne podstawowe lub 8-9 błędów kategorii II

6. Niedostateczny- 5 lub więcej błędów ortograficznych I kategorii, powyżej 10 błędów interpunkcyjnych zasadniczych.

Podczas poprawy dyktanda uczniowie mogą pisać ten sam tekst, jednak poprawy takie oceniane są:

- w klasach IV-V

0 bł. -5

1 bł. – 4

2 bł. -3

3 bł. – 2

4 bł. – 1

- w klasach VI-VIII

0 bł.- 4

1 bł.- 3

2 bł. -2

3 bł. - 1

Błędy podstawowe (zasadnicze, I kategorii)

- pisownia wielką i małą literą

- pisownia wyrazów z ó, u, ż, rz, h, ch

- łączna i rozłączna pisownia partykuły nie z różnymi częściami mowy na danym poziomie nauczania

Błędy drugorzędne (II kategorii)

- łączna i rozłączna pisownia wyrazów przyimkowych, przyimków złożonych, partykuł

- nie z imiesłowami

- wyrażeń i wyrazów obcych, nazwisk i nazw rzadko używanych
- dzielenie wyrazów przy przenoszeniu
- dopełniacz rzeczowników zakończonych na -ia, -ja
- -en, -em, -on, -om w wyrazach zapożyczonych
- uproszczenia grup spółgłoskowych – dzki, - dztwo,- -ctwo
- błędny zapis zmiękczeń.

Jeden błąd zasadniczy równy jest 2 błędom drugorzędnym. Błąd wynikający z naruszenia tej samej zasady w tym samym wyrazie, a występującym w tekście wielokrotnie, jest traktowany jako jeden błąd.

4 błędy interpunkcyjne to 1 błąd ortograficzny I kategorii.

Na danym poziomie nauczania brane są pod uwagę błędy wynikające z materiału danej klasy, ale także klas poprzednich.

Duża ilość błędów tzw. „innych”, np. znaków diakrytycznych, zamiana liter o podobnym kształcie, pomijanie oraz estetyka zapisu również wpływa na obniżenie ogólnej oceny dyktanda.

Zdalne nauczanie w dobie pandemii Covid19 – język polski

W przypadku zmiany systemu nauczania ze stacjonarnego na zdalny lub hybrydowy, obszary oceniania z języka polskiego ulegają nieznacznym zmianom.

Ocenie nie podlegają obszary:

1. Recytacja *
2. Zeszyt/ notatki z lekcji
3. Inne formy aktywności ucznia, niemożliwe do oceny na odległość, (np. scenki dramatowe, okolicznościowe występy, praca w grupach).

*w przypadku sprzyjających okoliczności nauczyciel może poprosić uczniów o przybycie do szkoły i recytację utworów.

Nauczyciel języka polskiego w trakcie nauczania zdalnego kierunkuje ucznia przede wszystkim na samodzielne docieranie do wiedzy i umiejętność selekcjonowania, gromadzenia i opracowywania informacji.

Zarówno uczeń jak i nauczyciel mogą korzystać z różnych form komunikowania się, o ile nie zostaną wprowadzone ku temu odpowiednie przepisy regulujące tę komunikację.

Podstawowym narzędziem do kontaktu z uczniami i rodzicami jest platforma Microsoft365 wraz z narzędziami typu: Teams, Forms itp., a także dziennik elektroniczny.

Uczniowie korzystają też z platformy: epodreczniki.pl , a także innych zasobów internetowych, mogących pozytywnie wpłynąć na przyrost ich wiedzy. (filmy edukacyjne, dokumentalne, adaptacje, ekranizacje, inscenizacje, występy aktorskie, gry edukacyjne online, prezentacje na określony temat itp.).

Nauczyciel języka polskiego kładzie nacisk na niebanalność, twórcze podejście i kreatywność uczniów, wykorzystując fakt, że mają oni wręcz nieograniczoną możliwość do docierania do informacji i komunikacji za pomocą Internetu. Może w tym celu zlecać uczniom opracowanie materiałów i środków dydaktycznych na kolejne lekcje.

Jeśli nauczyciel posiada wiedzę o przewidzianej długości trwania nauczania zdalnego, (minimum miesiąc), może wprowadzić nowy obszar oceniania (z wagą dwa): zagadnienie problemowe. Polega ono na rozłożonym w czasie gromadzeniu, selekcjonowaniu i opracowaniu zbioru informacji przez ucznia odnośnie jakiegoś zagadnienia problemowego, a także przedstawienie punktu widzenia ucznia, jego wniosków, refleksji i przemyśleń w postaci prezentacji, mapy mentalnej, a także innych form wyrazu artystycznego uzgodnionego wcześniej z nauczycielem (audycja, nagranie filmiku itp.).

Inne obszary oceniania pozostają bez zmian.

Uczniowie przysyłają nauczycielowi wytwory swojej pracy (klasówki, kartkówki, karty pracy, projekty, wypracowania itp.), dotrzymując terminów wykonania prac, które uzgodnili wcześniej z nauczycielem. Dopuszcza się drobne odstępstwa od terminów, wynikające z sytuacji losowych, rodzinnych, epidemicznych, czy technicznych itp. Nauczyciel określa wtedy indywidualne terminy zaliczeń określonej partii materiału dla poszczególnych uczniów.

Opracowały:

Jolanta Kwiatkowska, Magdalena Wolińska, Aneta Grabowska